

Pravda o českém zemědělství a potravinách

Když hodnotíme české zemědělství z pohledu dosažených výsledků v uživatelské a chovu jednotlivých druhů a kategorií zvířat, můžeme konstatovat, že je na velmi vysoké úrovni. Skutečně patříme v rámci Evropské unie mezi ty nejuspěšnější země. Zásadní, obzvláště v současné době, je výzva, pramenící z našeho dlouhodobého přesvědčení, zda se nám podaří zvýšit soběstačnost v potravinách.

Vědomostní minimum pro zelené teroristy

Problém vidíme v tom, že se nám nedaří rozšířit chovy u jednotlivých druhů hospodářských zvířat a tím je naše soběstačnost velmi nízká. V součtu všech komodit (mléko, vepřové a hovězí maso, vajíčka, drůbeží maso) se soběstačnost pohybuje na úrovni 50 až 60 procent.

Proč se nám nedaří tuto soběstačnost výrazně zvýšit? Protože nefunguje společná zemědělská politika a jednotný trh. V nákladech na výrobu naše, tedy české podniky nemají problém konkurovat, ale vlivem nerovnoměrných podpor, jak na plochu (tedy na hektar zemědělské půdy), tak u kofinancování druhého pilíře (tedy Programu rozvoje venkova), ale i v národních dotacích jsou podpory následující: Nizozemsko, Belgie pobírají kolem 400 € na hektar, Česká republika zhruba 224 € na hektar, u kofinancování II. pilíře je ČR na 35 %, Německo a Nizozemsko na 60 %, Rakousko na 100 %. V podstatě jde o to, kolik dotací stát přidává z vlastních prostředků k podporám z EU. Národní dotace jsou u nás na úrovni přibližně 25 % ve srovnání se státy EU 14.

Pokud by se podařilo sjednotit či přiblížit Společnou zemědělskou politiku ve všech státech EU a nastolit jednotný trh, je velká šance k postupné změně ve zvyšování produkce domácích výrobků, tedy postupnému zvyšování soběstačnosti, se kterou se zároveň může podstatně snížit uhlíková stopa. Vždyť každý rok přijíždí do ČR s potravinami více než 100 tisíc kamiónů.

Zvyšování soběstačnosti je nutné i proto, že v současné době je záporné saldo agrárního sektoru 47,2 mld. Kč při nezapočítání kladné bilance tabákového průmyslu ve výši 8 mld. Kč, je ve skutečnosti záporné saldo agrárního sektoru 55,2 mld., ještě v roce 1994 bylo kladné saldo ve výši téměř 1 miliard korun.

Výzvou do budoucna k zvyšování soběstačnosti českého zemědělství je přibližování se ve výrobě úrovni Německa a Nizozemska. Vždyť v SRN je 2,3x vyšší výroba mléka na 1 hektar zemědělské půdy, 3,4x vyšší výroba hovězího masa na 1 ha zemědělské půdy, 5,1x vyšší výroba vepřového masa na 1 ha zemědělské půdy. V Česku pak je velmi extenzivní živočišná výroba, a to nepůsobí dobře na úrodnost půd, kde není dostatek organické hmoty, drobtovité struktury a zoedafonu. České zemědělství čeká zásadní změna ve zvýšení stavu hospodářských zvířat, které přinesou vyváženost mezi rostlinou a živočišnou výrobou, a tím se zvýší úrodnost půdy a současně dojde k postupnému zvyšování soběstačnosti v živočišných komoditách a k velkému omezení uhlíkové stopy.

U potravin vyráběných doma probíhají kontroly v celé vertikále výroby a spotřebitel má přesný přehled o kvalitě surovin i nad jejich zpracováním. U dovážených potravinářských výrobků tomu tak ale není. Především u třetích zemí nikdo nezná, jak probíhá celý proces výroby či zpracování.

Radost ze vstupu do EU zkalamilo

Pomoc EU stvořila českou závislost na kapitálu staré EU 15 zvláště v potravinách. Původní EU tak významnou silou svých národních rozpočtů a ne-jednotnou dotační politikou pro státy přistoupiší v roce 2004 a později utlumila jejich zemědělství a potravinářský průmysl. V nových zemích byla nastavená nevhodná podpora na zemědělskou plochu bez podmínky chovu hospodářských zvířat. To přineslo obrovskou redukci stavů hospodářských zvířat. V porovnání roku 2018 k roku 1989 tak máme pouze 28,8 % dojníc a 28,9 % prasnic, což nedokáže kompenzovat ani jejich vyšší uživatelskou.

Tím, a za přispění vlastních maloobchodních prodejen, země staré EU 15 dokázaly ovládnout trh s potravinami. Nyní dále pokračují k úplnému ovládnutí českého trhu, a to opatřeními Společné zemědělské politiky, kde maximálně tlačí na omezování plateb pro velké podniky a proklamují jen podporu na malých farmách.

Je ale nutné vědět, že podniky, které by přišly o podpory a dotace, vyrábějí u nás přibližně 90 % veškeré zemědělské produkce, která je určená pro

zpracování v potravinářských podnicích nebo je nabízena přímo spotřebitelům. Pokud dotace a podpory představují přibližně 30 až 35 % příjmů, je nesmysl, aby je kompenzovala vyšší produktivita práce a kon-

podářských zvířat a tím klesla živočišná výroba, došlo k nižší produkci organické hmoty a výraznému snížení pěstování rostlin jako je vojtěška, jetel, hrách, bob a jiné, působících na optimální stav půdy. Tato nevy-

Tento stav je nutné řešit alespoň tam, kde je to možné. Nelze pokračovat ve vytlačování našich zemědělských a potravinářských produktů z vlastního trhu tím, že u nás lehce vytvořený zisk používají k dotování

je ze zdravotního hlediska nevhodný, ale cenově nejlevnější, a tak ho máme ve velkém přídavku v sušenkách ale třeba i ve zmrzlínách a dalších potravinách, které mají s oblibou třeba i děti. Jediné pozitivum je, že ze všech olejů palmový olej nejlépe tuhne. Zde vidíte, že můj apel na domácí produkty je na místě. Z produkce řepky by tedy dalších 15 % mělo jít do zpracování pro potravinářské účely a zbytek bychom měli vyvážet. Neříkáme logické ani ekonomické dovažet vedle palmového oleje ještě olej kokosový a slunečnicový do potravinářské výroby a olej řepkový, který se míchá do fosilních paliv.

Kolik problémů by vyřešila redukce řepky olejné?

Jsem přesvědčen, že žádné, protože fikce o škodlivosti řepky není pravdivá. Z agronomického hlediska jde o plodinu přímo hnojenou chlévskou mrvou a plodinu zlepšující osovňový postup. Má obrovský kořenový systém a veškerá nadzemní hmota jde zpět do půdy, takže přináší organickou hmotu a bilanci ovlivňuje pozitivně. Je také plodinou, která je rentabilní a pomáhá kompenzovat ztráty z jiných plodin, pokud je sušší rok. Řepka je zároveň velmi důležitá plodina pro stav včelstev a produkci medu. Podle statistických údajů Asociace profesionálních včelařů dosahuje med z řepky zhruba 50 % z celkové produkce. Pokud by se řepka nepěstovala, stav včelstev by poklesl až na polovinu, protože by nebyla pasta. A to kvůli již zmíněnému poklesu ploch mnoha dalších plodin. Často mluvíme o erozi. Řepka je na poli 11 měsíců, což je nejdelší doba z jednoletých plodin. Díky tomu dochází k minimální ztrátě ornice. Jediné nebezpečí je při seti řepky. Pod řepku většina podniků orá a při monzunových deštích vzniká nebezpečí splavení ornice, to se ale řeší trávnatými pásy při rozdělování pozemků v mírně erozně ohrožených katastrech nebo se seje řepka systémem Strip-till, ale tam se orba neprovádí.

Jak jsem v textu na několika příkladech uvedl, situaci je potřeba vždy hodnotit v souvislostech a na základě odborných faktů a nikoliv na základě populističtých výkřiků těch, kteří o sektoru nemají ani zdání.

Ing. Zdeněk Jandejsek, CSc., prezident AK ČR

Prezident Agrární komory ČR Zdeněk Jandejsek.

centrace výroby. Ve skutečnosti kompenzují zhruba 5 až 10 % podle jednotlivých komodit.

Staré země EU mají podstatně více koncentrovanou potravinářskou výrobu, přes kterou velmi dobře ovládají náš maloobchodní prodej. EU 14 stále mluví o Společné zemědělské politice a jednotném trhu, ale v nejlepších přírodních podmínkách, jako jsou v Nizozemsku a Belgii, jsou platby na plochu téměř dvojnásobně vyšší a současně do jejich zemědělství míří 3–5x vyšší národní podpory a skryté dotace například přes ministerstva práce a sociálních věcí, ministerstva pro místní rozvoj, ministerstva životního prostředí a různé území správní celky.

Tento postup starých zemí oproti nám (i dalším novým zemím) a výše nastavené podmínky vytváří další tlak na likvidaci naší zemědělské a potravinářské výroby.

Pokles produkce poškodil krajinu

Tím, že se v České republice neuvěřitelně snížily stavy hos-

počet negativně působí na schopnost půdy zadržovat vodu. V jedné dánské studii se dokládá, že pokud je půda v optimálním stavu, dokáže zadržet více vody, než je ve všech řekách, jezerech a přehradách.

Tato hospodářská politika je jako vystřížená z koloniálních dob a směřuje k ovládnutí naší země. Tisíce lidí, kteří se uvolnili ze živočišné výroby, jsou pak k dispozici jako levná pracovní síla do průmyslových montoven. Je smutné, že jen málo našich spoluobčanů, a především politiků, tuto skutečnost prokouklo.

Naše země – jako evropský tygr v růstu hrubého domácího produktu – je však v tvorbě hrubého národního produktu o 400 miliard korun každý rok chudší, jelikož noví vlastníci našich, pardon – jejich podniků odváží legálně za naše hranice. Ano, je to v pořádku, podniky si koupili, ale naše levná pracovní síla jim umožňuje levnou výrobu a při hodnocení zmíněného hrubého národního produktu již patříme mezi země rozvojové.

konečné ceny potravin a ovládnutí zbytku našeho trhu s potravinami. Myslíte, že se mýlím?

Bude opět žluté pole řepky problémem?

U nás se letos pěstuje řepka olejná na asi 370 tis. hektarech. Ze získané produkce se zpracovává 60 % na olej, který konzumujeme jako potravinu a v potravinářských výrobcích. Jde o nejkvalitnější olej ze všech, jelikož obsahuje 3 omega masné kyseliny a hodí se do studené i teplé kuchyně.

Osobně jsem zásadně proti využívání řepkového oleje jako přídavku do paliva, a to ze dvou důvodů. Za prvé, motory jsou vyráběny pro spalování fosilních paliv, řepkový olej snižuje optimální výkon motoru a zkracuje životnost motoru, ale z usnesení EU nám bylo uloženo přidávat 7 %. My ve skutečnosti přidáváme 4,6 až 4,8 % a jsme ze strany EU za tento malý přídavek kritizováni. Za druhé, vedle řepkového oleje, přidáváme do potravinářských produktů asi 15 % palmového oleje, který

PROHLÁŠENÍ ZEMĚDĚLCŮ K ZABEZPEČENÍ DODÁVEK KVALITNÍCH POTRAVIN

Vážený občane, my, zemědělci České republiky v této složité době, kdy relativně nízká soběstačnost ve výrobě potravin nás všechny znepokojuje, prohlašujeme naši připravenost v navýšení soběstačnosti ve výrobě základních, kvalitních a bezpečných zemědělských komodit jako je

ZELENIŇA, OVOCE, BRAMBORY
VEPŘOVÉ MASO, DRŮBEŽÍ MASO, VAJÍČKA
A OSTATNÍ KOMODITY, KDE V SOUČASNÉ DOBĚ
NEDOSAHOJEME SOBĚSTAČNOST.

K navýšení je ale nezbytné přizpůsobit naši legislativu, a to zejména zákon o potravinách, zákon o významné tržní síle a zákon o ochraně zemědělského půdního fondu.

Věříme, že nejen naši politici, ale celá naše veřejnost v těchto složitých dobách podpoří naši iniciativu, jelikož jde o výživu českého národa, zajištění soběstačnosti a produkci bezpečných potravin pro náš lid.

Prezidium AK ČR

VÝZVA K SOLIDÁRNÍ POMOCI

Agrární komora České republiky vyzývá všechny členy i všechny ostatní zemědělce, aby zvážili v této velmi složité době pomoc našim spoluobčanům, kteří jsou hendikepováni, nemocní, či starší a vlastních prostředků nemají nazbyt.

Na Agrární komoře ČR byl zřízen **transparentní účet (č. ú.: 292900456/0300)**, na který můžete své prostředky zaslat s tím, že doporučujeme zaslat částku ve výši cca 5 Kč/ha zemědělské půdy (je jen na Vašem uvážení). Jde samozřejmě o doporučení, ale domníváme se, že jsou mezi námi lidé, kteří naši pomoc velmi potřebují.

Po shromáždění prostředků dojde k jejich rozdělení po konzultaci s ministerstvem zdravotnictví přímo do jednotlivých zařízení, které podle vyjádření ministerstvem zdravotnictví prostředky nejvíce potřebují. Seznam dárců bude zveřejněn na stránce Agrární komory ČR a v měsíčníku AGRObase.

Děkujeme Vám všem, kteří sdělíte naše názory. Věříme, že tento náš úmysl a podpora pomůže potřebným.

Prezidium AK ČR

Partnerem stránky je

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky